

DESPRE AUTONOMIA UNIVERSITARĂ ȘI NU NUMAI

Ca toți cei interesați de problemele comunității mureșene am urmărit, cu multă atenție, presiunile exercitate de forțele politice din coaliția de la guvernare (PDL, UDMR și UNPR) asupra Universității de Medicină și Farmacie din Tîrgu Mureș pentru segregarea etnică a învățământului superior medical care se desfășoară în această prestigioasă, până acum, instituție academică. Interesul meu are o și motivație suplimentară prin faptul că de 36 de ani îmi desfășor activitatea, ca universitar, în cadrul Universității Petru Maior, fapt ce-mi asigură și posibilitatea de a înțelege și mai bine ceea ce se petrece și ce efecte rezultă în urma unui asemenea proces.

Întreaga acțiune, care s-a derulat la cererea ultimativă a UDMR-ului, are la bază o încălcare gravă a unor prevederi legislative și anume: Art. 32. alin.6 din Constituția României care menționează expres că „*autonomia universitară este garantată*” precum și Art. 123 alin 1 din Legea nr 1/2011, Legea Educației Naționale, care precizează că „*Autonomia universitară este garantată prin Constituție. Libertatea academică este garantată prin lege. Instituțiile de învățământ superior se organizează și funcționează independent de orice ingerințe ideologice, politice sau religioase*”. Acest fapt presupune că toate hotărârile care privesc viața și activitatea unei comunități academice, constituite într-o universitate, sunt realizate numai prin voința exprimată de forul de conducere al acesteia care este Senatul universitar.

Principiul autonomiei universitare este un drept statuat în întreaga lume de mai bine de opt sute de ani. Cel mai important document internațional modern din domeniu și anume „Magna Charta Unversitatum”, semnat la Bologna în 1988 de 388 rectori din întreaga lume, prevede la capitolul „Principii fundamentale” următoarele: „*Universitatea activează în cadrul unor societăți organizate diferit ca urmare a condițiilor geografice și moșternirii istorice și este o instituție autonomă care produce și transmite, în mod critic , cultura prin intermediul cercetării și învățământului. Pentru a răspunde necesităților lumii contemporane, universitatea trebuie să fie independentă, din punct de vedere moral și științific, în raport cu orice putere politică și economică.*”

La Bologna (Italia) funcționează „Magna Charta Observatory”, (instituție europeană fondată de Universitatea din Bologna, cea mai veche universitate din lume, și Asociația Europeană a Universităților (EUA), care urmărește aplicarea și respectarea în Europa, Asia, America, Africa și Australia a „Magna Charta Universitatum” (1988), document de importanță majoră pentru viața academică a lumii. În fiecare an, în luna septembrie, la Universitatea din Bologna are loc festivitatea prin care zeci de noi universități, de pe toate continentele, semnează și aderă la acest document. Atât Universitatea de Medicină și Farmacie cât și Universitatea Petru Maior din Tîrgu Mureș sunt semnatare ale acestui document internațional ce consacră autonomia universitară și libertatea academică ca valori de bază ale universităților.

În cadrul reuniunilor organizate de „Magna Charta Observatory” se analizează și se dezbate o mare diversitate de probleme legate de autonomia universitară. În același timp se înregistrează și se evidențiază toate abaterile de la acest principiu fundamental care se petrec, în special, în țările cu democrație deficitară. .

Revenind la demersul forțat al Ministrului Educației Naționale din Guvernul României de a impune comunității academice din UMF Tîrgu Mureș un anumit mod de organizare internă, este de necontestat că acesta a încălcat flagrant autonomia universitară. În același timp acesta trece peste exigențele care sunt impuse de regulile de asigurare a calității învățământului superior respectiv creează premisele unei situații neverosimile în ceea ce privește modul de desfășurarea a practicii medicale a studenților care ar presupune, efectiv, gruparea bolnavilor în clinici pe criterii etnice. Toate aceste constatări mă îndeamnă să subscriu, fără rezerve, la poziția avută până acum de Senatul UMF Tîrgu Mureș și să apreciez ca fiind corectă și responsabilă atitudinea acestuia de a respinge, ca fiind inacceptabilă, cererea Ministrului Educației Naționale.

În lucrarea „Gînduri despre libertatea academică, autonomie și responsabilitate”, publicată în anul 2010, profesorul emerit Robert Berdahl de la Universitatea Maryland (USA) enunță la concluzii o idee foarte importantă: „ Când libertatea academică este în joc, fie la nivel instituțional fie la nivel individual, apărarea trebuie să fie fermă și absolută.” Cred, în ceea ce mă privește, că nu mai este nimic de adăugat.

Din păcate apreciez că se va ajunge în situația, de loc onorantă, că la una din reuniunile viitoare de la „Magna Charta Observatory” să se analizeze, ca un studiu de caz, încălcarea de către autoritățile statului român a principiului fundamental al autonomiei universitare la UMF Tîrgu Mureș.

Prof.univ.dr.ing. VASILE BOLOȘ, consilier județean PSD
(Publicat în: Ziarul „Cuvântul liber”, Tg. Mureș, 14 martie 2012)